

Maïke Hübner en Elian Lalieu

Prikkelsessies als eerste kennismaking met het mbo

Hoe begin je met een doorlopende leerroute vmbo-mbo? ROC Gilde Opleidingen en Stichting Onderwijs Midden-Limburg (SOML) ontwikkelden een laagdrempelige eerste stap: tijdens 'prikkelsessies' maken vmbo-leerlingen alvast kennis met de docenten, gebouwen en werkwijze van het mbo. Senior project/beleidsadviseur Elian Lalieu en onderwijskundige Maïke Hübner zien nog meer voordelen. "Het idee van de warme overdracht komt terug".

Gilde Opleidingen en SOML werken al een aantal jaren aan een betere samenwerking om de doorstroom van leerlingen te verbeteren. De prikkelsessies zijn daarbij ontwikkeld als eerste stap. Leerlingen van BC Broekhin (vmbo TL) of Sint Ursula Heythuysen (vmbo basis/kader) komen voor zo'n sessie een ochtend op bezoek bij het Zorgcollege van Gilde Opleidingen in Roermond, en krijgen daar les van een mbo-docent. Zo leren ze alvast het gebouw en de docenten kennen en maken ze kennis met de manier van lesgeven op het mbo, waar het veel draait om samenwerken en zélf informatie opzoeken. Elian Lalieu is beleidsadviseur vmbo bij Stichting Onderwijs Midden Limburg (SOML), een samenwerkingsverband van zeven middelbare scholen in Midden-Limburg. Maïke Hübner is als onderwijskundige verbonden aan ROC Gilde Opleidingen, met locaties in negen steden in Midden-Limburg. Ze waren nauw betrokken bij de ontwikkeling van de prikkelsessies.

De naam 'prikkelsessies' maakt meteen al nieuwsgierig.

Maïke Hübner: "Ze zijn ook echt bedoeld om te prikkelen. De prikkelsessies zijn een eerste stap in de ontwikkeling van twee doorlopende leerlijnen Zorg en Welzijn. Het gaat om een leerlijn van vmbo TL naar niveau 4, en een leerlijn van vmbo basis/kader naar niveau 2. De leerlingen TL volgen wekelijks een les op het mbo, of de mbo docent komt op het vmbo. De leerlingen basis/kader bezoeken in een schooljaar vier keer het Gilde Zorgcollege en krijgen dan een les die inhoudelijk aansluit bij de thema's van hun examen." Elian Lalieu: "BC Broekhin en Sint Ursula Heythuysen zijn de eerste scholen waar de doorlopende leerlijn wordt vormgegeven, de zes andere scholen van SOML zullen later aanhaken. We willen de leerlingen als ze overstappen van vmbo naar mbo heel graag in deze regio houden en daarom is het belangrijk het onderwijs zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Het vmbo-onderwijs werkt met profielen en veel

leerlingen weten in de tweede klas nog niet wat Zorg en Welzijn precies inhoudt. Door de prikkelsessies helpen we leerlingen de juiste keuze te maken en daarbij krijgen ze ook een goed beeld van het mbo in de regio."

Binnen SOML en Gilde Opleidingen wordt de samenwerking op verschillende niveaus geborgd. Kun je daar iets meer over vertellen?

Maike: "Bij een samenwerking is het belangrijk dat er een duidelijk plan onder ligt. Bij ons is dat het projectplan Zorg en Welzijn – dat was het begin van de samenwerking en daarmee is draagvlak gecreëerd. Het was een duidelijk contract met afspraken waar de besturen van SOML en Gilde Opleiding allebei een handtekening onder hebben gezet. De samenwerking wordt dus ook echt gedragen door de besturen."

Elian: "Vervolgens kwam er op bestuursniveau een stuurgroep, en op managementniveau een projectgroep die uitvoering geeft aan het beleid. Daar maken Maike en ik deel van uit. Verder is er een ontwikkelgroep met docenten van het vmbo en mbo. Die ontwikkelgroep gaat over de inhoud en de vorm van de doorlopende leerlijnen."

De vmbo- en mbo-docenten van SOML en Gilde Opleidingen zijn in de ontwikkelgroep dus nauw betrokken bij de ontwikkeling van deze prikkelsessies.

Maike: "Dat is een groot voordeel. Op deze manier voelen docenten zich gehoord en medeverantwoordelijk. De ontwikkelgroep wordt ook gefaciliteerd in uren, elke docent krijgt honderd taakuren op jaarbasis. De doorlopende leerlijn is echt van ons samen."

Elian: "Je brengt op deze manier het beleid laagdrempelig op de werkvloer. Bij eerdere projecten rondom samenwerking was dat een manco: dan was er op beleidsniveau iets bedacht en moesten managers het verhaal aan de docenten vertellen. Nu gaat het op natuurlijke wijze van onderop en bepalen

we samen wat het aanbod wordt. Docenten van Gilde Opleidingen en SOML zijn door dit project ook directe collega's geworden. Vroeger ervoeren ze een grote afstand tussen vmbo en mbo. Nu zitten ze met elkaar te appen als ze een ideetje hebben."

Maike: "Het succes van de prikkelsessies is echt te danken aan het enthousiasme van de projectgroep en de ontwikkelgroep. Die samenwerking loopt heel erg goed, dat is denk ik een hele belangrijke voorwaarde om een project als dit te laten slagen."

Wat is jullie tot dusver nog meer opgevallen?

Maike: "Dat het echt een groot voordeel is dat de mbo-docenten dankzij de prikkelsessies de leerlingen al kennen als die op het Gilde Zorgcollege komen studeren. Voorheen hadden we wel een digitaal doorstroomdossier, maar nu hebben de docenten al twee jaar contact met de leerlingen en met hun collega-docenten bij SOML. Voor de leerlingen voelt het ook veel veiliger. Eigenlijk komt het hele idee van de warme overdracht weer terug. Dat is een extra pluspunt, dat hadden we van tevoren eigenlijk nog niet zo bedacht."

Wat zijn de volgende stappen in de ontwikkeling van de doorlopende leerlijnen?

Elian: "We ontwikkelen een totale doorlopende leerlijn voor klas 3 en 4 van de TL en van basis/kader. Er zijn vier pijlers: LOB, professionalisering, inhoud en vaardigheden. Er is afgesproken dat er één menu uitkomt voor de samenwerking in de doorlopende leerlijnen."

Maike: "Als de inhoud voor de praktijkvakken is vastgesteld, gaan we verder met de avo-vakken. We willen ook Nederlands en rekenvaardigheden meer integreren in de praktijkvakken."

Daarna haken de andere scholen binnen de stichting aan. Er zullen trouwens ook in de toekomst uren beschikbaar moeten blijven voor ontwikkeling. Het kwalificatiedossier en het curriculum kunnen

veranderen, dus je moet blijven fine tunen en blijven onderzoeken wat er beter of slimmer kan."

Elian: "Je zult moeten blijven kijken naar het curriculum in de doorlopende leerlijnen: wat is dubbel, wat kunnen we samen doen, kan er voor een vak eventueel straks één docent zijn?"

Elian, je zei in het begin iets over de factor krimp?

Elian: "Dat is een belangrijk aandachtspunt: de verwachting is dat er in onze regio op termijn 20% minder leerlingen zullen zijn. Als de leerlingenaantallen zo sterk dalen, komt er ook minder geld beschikbaar voor het onderwijs."

Daarnaast speelt er een docententekort. We willen zorgen dat het onderwijsaanbod overeind blijft en ook betaalbaar blijft. Binnen SOML zijn nu bijvoorbeeld drie scholen die het profiel PIE aanbieden en per school gaat het om zes of zeven leerlingen. Als we dat kunnen combineren, is dat efficiënter. Binnen het mbo speelt iets vergelijkbaars bij de opleidingen Zorg en Welzijn. Zouden dan op termijn twee docenten de vakken kunnen geven, in plaats van zes of zeven? Het docententekort dwingt ons hierover na te denken."

Hebben jullie tips voor andere vmbo- en mbo-scholen die werken aan een doorlopende leerlijn?

Elian: "Let op de financiering, vooral ook met het oog op de continuïteit. Het is belangrijk om de onderdelen van het programma met elkaar verbonden te houden, want dan kun je de doorlopende leerlijnen verder blijven ontwikkelen. In eerste instantie werden de uren van de ontwikkelgroep bijvoorbeeld betaald uit provinciale gelden, nu vanuit de Subsidie Leerlingdaling voortgezet onderwijs. Als je een project gefragmenteerd bekostigt, moet je goed opletten dat je het niet uit elkaar trekt op het moment dat een deel van de financiering wegvalt."

Maike: "Als het gaat om de mensen: het is misschien een open deur, maar laat docenten bij een project aanhaken die dat ook echt graag willen. Ga geen mensen aanwijzen omdat ze toevallig nog wat uren over hebben. Docenten moeten er zelf enthousiast over zijn. Als je die enthousiaste mensen gevonden hebt: zorg dat ze volgend jaar ook weer uren krijgen voor de verdere ontwikkeling. Dan zorg je echt voor continuïteit in een project."

Informatie

+ Tijdens 'prikkelessies' brengen vmbo-leerlingen een dagdeel door op het mbo en volgen daar een les Zorg en Welzijn. Het is de eerste stap op weg naar een doorlopende leerlijn.

+ Lees ook ons [interview](#) met projectleider Tom Martinussen en bestuurders Patrick Tummers en Thieu Kikken. Waarom is het zo belangrijk dat een doorlopende route geborgd wordt?

+ Bekijk [hier](#) het webinar over de doorlopende leerlijnen Zorg en Welzijn bij Gilde Opleidingen en SOML.

MBO-DOCENT PIER BOOSTEN, GILDE ZORGCOLLEGE

'EVEN DE KOPPEN BIJ ELKAAR EN DAN AAN DE SLAG'

Het gaat in deze prikkelsessies om een kennismaking met het onderwerp: wat is een ziekte, wat zijn symptomen? Het ontwerpen van zo'n prikkelsessies is niet ingewikkeld, het is vooral een praktische aangelegenheid: even de koppen bij elkaar steken en overleggen over het curriculum, en dan aan de slag. Als de vmbo-school vraagt 'Kunnen jullie een EHBO'-les voor onze leerlingen faciliteren?' is dat in feite binnen een half uurtje geregeld. Het is een kwestie van de spullen pakken en even samen een lesplan maken.

Mijn eerste tip is dan ook: maak de lessen niet ingewikkeld, gebruik wat je al hebt aan materialen. En de tweede: maak het voor je collega's gemakkelijk om aan te haken door ze een concrete vraag te stellen. Iets nieuws ontwikkelen, dat klinkt ingewikkeld, maar als je zegt 'Op 8 februari heb ik een prikkelsessies met vmbo-leerlingen, wil je daarbij helpen?', krijg je ze gemakkelijk mee."

VMBO-DOCENT MARIET GORISSEN, SINT URSULA HEYTHUYSEN

'WE ZIJN NU ECHT COLLEGA'S'

"Vroeger werkten we met theoretische lesbrieven. Nu behandelen we die onderwerpen hier in de prikkelsessies op het Gilde Zorgcollege. De leerlingen doen op Sint Ursula in leerjaar drie hun vmbo-examen Zorg en Welzijn. We hebben dit jaar vier prikkelsessies gepland, waarin we onderwerpen behandelen waarvan we weten dat de stof onderdeel uitmaakt van het examen: ziekte, voeding, zorg en hulpverlening en EHBO.

We proberen voor elke sessie een andere praktische vorm te kiezen. Deze keer maken de leerlingen een poster. Met het thema voeding gaan ze hier koken, dan maken ze ook kennis met de keukens van Gilde Zorgcollege.

Dankzij deze prikkelsessies hebben Pier en ik regelmatig contact. We zijn nu echt collega's. Het leuke van de samenwerking is dat je ook van elkaar ziet hoe je les geeft, er is een stukje intervisie."

